

مقایسه تأثیر آموزش به دو روش سخنرانی و پوستر در زمینه بیماری ایدز بر میزان آگاهی و نگرش دانشجویان

*طاهره برزویی^۱ مهناز جلالوندی^۲

چکیده

زمینه و هدف: ایدز یکی از جدی ترین و کشنده ترین بیماری های عفونی است که باعث می شود فرد مبتلا حتی در مقابل سایر بیماری ها و عفونت های جزئی نیز مقاومت نکرده در نهایت پذیرای مرگ شود. شیوع این بیماری در بین نسل جوان که آینده سازان و امید های هر جامعه ای محسوب می شوند بالا می باشد. پژوهش حاضر با هدف تعیین و مقایسه تأثیر آموزش به دو روش سخنرانی و پوستر در زمینه ایدز بر میزان آگاهی و نگرش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک انجام شده است.

روش بررسی: این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی است. جامعه پژوهش کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی بودند و تعداد ۲۰۰ نفر از این دانشجویان نمونه پژوهش را تشکیل می دادند. نمونه گیری به روش تصادفی طبقه ای در دو گروه (هر گروه ۱۰۰ نفر) انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه بود. ابتدا از هر دو گروه پیش آزمون به عمل آمد. سپس جهت یک گروه، برنامه آموزشی به روش سخنرانی و ارائه جزوه آموزشی اجراء شد و جهت گروه دیگر، تعداد ۱۲ پوستر با محتوای مشابه جزوه آموزشی به ابعاد ۷۰×۱۰۰ در زمینه بیماری ایدز در راهروهای دانشکده نصب گردید. سپس از هر دو گروه آزمون نهایی به عمل آمد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آزمون های آماری تی زوج، مستقل و مک نمار استفاده شد.

یافته ها: نتایج آزمون تی زوج نشان داد اختلاف معنی دار آماری بین میزان آگاهی قبل و پس از آموزش با هر دو روش سخنرانی ($P < 0/0001$) و پوستر ($P < 0/0001$) وجود دارد. همچنین بین نگرش دانشجویان نسبت به ایدز قبل و بعد از آموزش به روش سخنرانی ($P < 0/0001$) و پوستر ($P < 0/0002$) اختلاف معنی دار آماری وجود داشت. در مقایسه دو روش، آزمون تی مستقل اختلاف معنی دار بین دو گروه در تغییرات میانگین نمرات میزان آگاهی ($P < 0/0001$) و نگرش ($P < 0/0001$) دیده شد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج پژوهش لزوم اجرای برنامه آموزشی مؤثر و منظم را جهت ارتقاء سطح آگاهی و نگرش جوانان در زمینه بیماری ایدز مورد تأیید قرار می دهد.

کلید واژه ها: ایدز، دانشجویان، آگاهی، نگرش

تاریخ دریافت: ۸۵/۱۰/۲۷، تاریخ پذیرش: ۸۵/۱۲/۳۰

^۱ مربی گروه پرستاری، دانشکده علوم پزشکی، خیابان قنات، دانشگاه آزاد اسلامی اراک، اراک، ایران (*مؤلف مسؤول)

^۲ مربی گروه آموزش مامایی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی اراک

مقدمه

ایدز یکی از بیماری‌های نو پدید می‌باشد که نباید آن را صرفاً یک مشکل بهداشتی دانست عفونت HIV/AIDS به واسطه ماهیت خاص خود به صورت یک معضل اجتماعی و اقتصادی و روانی یکی از اساسی‌ترین خطرات تهدید کننده سلامت انسان‌ها بوده و بر کلیه جوانب زندگی افراد تأثیر می‌گذارد.^(۱) بدون شک بزرگترین بلای جامعه بشری بعد از جنگ جهانی دوم، جهانگیر شدن ایدز است.^(۲) ایدز دومین علت منجر به بیماری و مرگ در آفریقا، چهارمین علت منجر به مرگ در بین بیماری‌ها و پنجمین علت مرگ ناشی از بیماری‌های عفونی در جهان محسوب می‌شود. جنبه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و رفتاری، تعیین کننده ویژگی‌های بیماری ایدز در هر منطقه می‌باشد.^(۳)

معضلات اجتماعی و اقتصادی این بیماری مهلك چنان ابعاد وسیعی در جهان دارد که مقایسه آن با هیچ بیماری پاندمیک دیگری امکان پذیر نیست.^(۴) بر اساس گزارش WHO و UNAIDS، تا پایان سال ۲۰۰۴ میلادی، افراد آلوده به ویروس HIV به ۷۵ میلیون رسید از این افراد ۴۷ میلیون نفر که بیش از ۵ میلیون نفر آنان کودک بوده اند با بیماری ایدز زندگی می‌کردند.^(۳) با افزایش میزان بروز ایدز در میان افراد دارای قدرت باروری، تعداد کودکان مبتلا به ایدز هم رو به افزایش است به طوری که تعداد کودکان آلوده شده به ویروس تا پایان سال ۲۰۰۴، به ۱۴ میلیون نفر رسیده است.^(۵)

روزانه ۱۴۰۰۰ نفر در سراسر جهان به ویروس ایدز آلوده می‌شوند که ۲۰۰۰ نفر آن کودکان زیر ۱۵ سال و بقیه در سنین ۱۵-۴۹ سال بوده اند. نیمی از موارد جدید ابتلاء را زنان و نیمی را جوانان ۱۵-۲۴ ساله تشکیل می‌دهند و

۹۵ درصد موارد جدید ابتلاء در کشور های در حال توسعه رخ داده است.^(۶) ویلیام هزلتین محقق انستیتو دانا فاربر آمریکا اعلام کرده است که در صورت عدم پیشگیری و درمان ایدز در سال ۲۰۲۵ میلادی یک بلیون نفر به عفونت HIV آلوده خواهند شد.^(۷) آمار منتشره تا پایان سال ۱۳۸۴ در کشور ما نشان می‌دهد که تا آن زمان ۱۱۹۳۰ نفر به بیماری ایدز مبتلا بودند که ۹۴/۸ درصد آنان را مردان تشکیل می‌دادند، و تخمین زده می‌شود که حدود ۶۰ تا ۷۰ هزار آلوده به ویروس در کشور وجود داشته باشند.^(۲) جوانان به عنوان گروه آسیب پذیر در برابر بیماری ایدز تلقی می‌شوند و کشور های در حال توسعه و فقیر با داشتن جمعیتی جوان در معرض خطر بوده و عدم توجه به پیشگیری بیماری، سرمایه انسانی و نیروی کار این جوامع را تهدید کرده و سبب گسترش فقر خواهد شد.^(۸) تنها راه توقف اپیدمی ایدز پیشگیری از موارد جدید ابتلاء، از طریق آموزش به مردم است.^(۹) اهمیت آموزش به جوانان در امر پیشگیری از ایدز به آن حد است که در بیست و یکمین نشست ویژه سازمان ملل اعلام شد دولت ها باید اطمینان حاصل نمایند تا سال ۲۰۱۰ حداقل ۹۵ درصد جوانان ۱۵-۲۴ سال کشورشان به اطلاعات و آموزش لازم برای آگاهی از مهارت های زیستی به منظور کاهش آسیب پذیری خود در برابر ایدز دست یافته‌اند. همچنین در کنفرانس بین المللی کار (ژوئن ۲۰۰۰) از دولت ها خواسته شد آگاهی ملی را با نظری به حذف بدنامی و رسوایی و تبعیض که مبتلایان به ایدز با آن مواجه هستند و مبارزه با فرهنگ انکار آن بالا ببرند.^(۱۰) و بدین ترتیب مانع از گسترش ایدز شوند از طرف دیگر، نگرش منفی (طرد افراد مبتلا به ایدز در جامعه) نسبت به بیماری و بدنامی مرتبط با آن موجب پنهان کاری و بنابراین ایجاد مشکل

روش بررسی

این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی (مداخله ای) است که به منظور تعیین و مقایسه تأثیر آموزش به دو روش سخنرانی و پوستر در زمینه بیماری ایدز بر میزان آگاهی و نگرش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک انجام شده است. جامعه مورد بررسی در این تحقیق دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک می باشند. در کل دو گروه ۱۰۰ نفری دانشجوی دختر و پسر که محل اسکان آنها خوابگاه نبود به عنوان نمونه انتخاب شدند، گروه اول از بین دانشجویان دانشکده علوم انسانی و گروه دوم از بین دانشجویان دانشکده مدیریت انتخاب شدند علت انتخاب این دو دانشکده، مجزا بودن و دور بودن ساختمان این دانشکده ها از یکدیگر بود. در هر دانشکده نمونه ها به روش تصادفی طبقه ای انتخاب شدند به نحوی که دانشجویان از نظر سال تحصیلی به ۴ طبقه سال اول، دوم، سوم و چهارم تقسیم و به نسبت تعداد دانشجویان در هر طبقه، به روش تصادفی نمونه گیری انجام شد. شرایط ورود به مطالعه، تحصیل در مقطع کارشناسی، رضایت شرکت کنندگان و عدم شرکت در برنامه های آموزشی ایدز در گذشته بود. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای حاوی ۵۴ سؤال شامل ۵ سؤال در زمینه مشخصات فردی، ۳۹ سؤال در زمینه آگاهی در مورد بیماری در ۶ حیطه اپیدمیولوژی، ماهیت بیماری، راه انتقال، پیشگیری، علائم، تشخیص و درمان بود و ۱۰ سؤال مربوط به نگرش نسبت به بیماری ایدز بود. کل نمره آگاهی ۷۸ امتیاز بود. که کسب امتیاز ۳۶-۰ امتیاز آگاهی پایین، ۳۷-۷۸، آگاهی بالا در نظر رفته شد و کل نمره نگرش ۴۰-۰ امتیاز بود که امتیاز ۲۰-۰ نگرش منفی و امتیاز ۴۰-

در شناسایی افراد آلوده و ارائه درمان و آموزش های لازم به آنان می گردد. لذا یکی از رسالت های آموزش بهداشت در این زمینه، تغییر نگرش مردم نسبت به بیماری و حمایت دولت و سازمان های ذیربط از بیماران است. علاوه بر شناخت راه های سرایت بیماری، شناخت راه هایی که بیماری از طریق آن منتقل نمی شود نیز از اهمیت ویژه ای برخوردار است زیرا ضمن هوشیار کردن مردم به بیماری از ترس و وحشت بی مورد آنان که نتیجه آن طرد بیماران و افراد آلوده به ویروس و گسترش بیشتر آن در اجتماع است، جلوگیری می شود.^(۱۱) هر چند بیماری در حال حاضر جزء مسائل حاد بهداشتی کشور ما نیست، ولی از طرفی موارد آلودگی و بیماری از سال ۱۳۶۶ به بعد افزایش یافته است و قرار گرفتن ایران در منطقه آسیا که هر سال به طور فزاینده ای موارد آن زیادتر می شود،^(۱۲) زنگ خطری برای کشور ماست. همچنین نتایج تحقیق اصغری (۱۳۸۰) و کریمی (۱۳۷۹) بیانگر آن است که میزان آگاهی جوانان نسبت به ایدز به خصوص در رابطه با روش های پیشگیری بسیار پایین است و آموزش، تأثیر مثبتی بر ارتقاء میزان آگاهی آنان داشته است.^(۱۳،۱۴) همچنین با توجه به تحقیقات انجام شده توسط Evans و همکاران (۲۰۰۰)، Maswania (۲۰۰۰) و مطهری (۱۳۸۱)، افشانی (۱۳۷۳) و Hancock و همکاران (۱۹۹۹) لزوم تدوین برنامه های آموزشی بیشتری را مورد تأکید قرار گیرد.^(۱۵،۱۶،۱۷،۱۸،۱۹) و به ما می آموزد که با استفاده از روش های صحیح و مناسب آموزش جهت آگاهی اذهان جوانان خصوصاً دانشجویان که نیروی بالقوه و ارکان اصلی اقتصاد هر جامعه هستند، گام های مؤثری بر داریم تا شاهد پیشگیری از اپیدمی ایدز در کشورمان باشیم.

یافته ها

نتایج پژوهش نشان داد که میانگین سنی واحدهای مورد پژوهش در گروه سخنرانی و پوستر به ترتیب ۲۱/۷۶ سال و ۲۲/۱۱ سال بود. ۵۰ درصد از واحدهای مورد پژوهش در گروه سخنرانی و ۶۵ درصد از گروه پوستر زن بودند. در خصوص وضعیت تأهل گروه سخنرانی و پوستر به ترتیب ۶۸ درصد و ۸۲ درصد مجرد بودند. بیشترین منبع کسب اطلاعات در هر دو گروه، رسانه های گروهی و کمترین منبع کسب اطلاعات اساتید بودند. همچنین اطلاعات جمع آوری شده بر اساس اهداف پژوهش مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت. در رابطه با هدف اول این پژوهش، تعیین و مقایسه میزان آگاهی دانشجویان در زمینه بیماری ایدز قبل و بعد از آموزش به روش سخنرانی در جدول شماره ۱ نشان داده شده است. براساس نتایج میزان آگاهی در زمینه بیماری ایدز قبل و بعد از آموزش به طور معنی داری تغییر کرده است به طوری که میانگین نمرات قبل از آموزش ۴۳/۵ بوده که بعد از آموزش به ۷۳/۰۸ افزایش یافته ($t=۲۵/۲$ ، $P<۰/۰۰۰۱$).

در رابطه با هدف دوم این پژوهش، تعیین و مقایسه میزان آگاهی دانشجویان در زمینه بیماری ایدز قبل و بعد از آموزش به روش پوستر، یافته ها بیانگر آن است که میانگین نمرات واحدهای مورد پژوهش قبل از آموزش ۴۳/۷۹ بود و پس از آموزش به ۴۸/۴۶ افزایش یافته است ($t=۵/۷۵$ ، $P<۰/۰۰۰۱$) که نشان دهنده افزایش سطح آگاهی واحدهای مورد پژوهش بعد از آموزش است.

در رابطه با هدف سوم این پژوهش تعیین و مقایسه تأثیر آموزش به دو روش سخنرانی و پوستر در زمینه

۲۱ نگرش مثبت تلقی گردید در سؤالات مربوط به نگرش عقاید، تصورات غلط و صحیحی در مورد بیماری مطرح و شرکت کنندگان در مقابل آن‌ها در یک طیف پنج قسمتی از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم علامت گذاری می کردند. جهت اعتبار پرسشنامه از روش اعتبار محتوی استفاده شد بدین ترتیب که اولاً تهیه پرسشنامه براساس معیارهای علمی کتب معتبر و تحقیقات علمی گذشته تهیه شد و توسط چندتن از اعضای هیأت علمی مورد بازنگری و تأیید قرار گرفت. جهت تعیین پایایی ابزار از روش آزمون مجدد استفاده شد و همبستگی بین نتایج حاصل از دو مرحله آزمون بیش از ۹۵ درصد بود. ابتدا از دو گروه پیش آزمون به عمل آمد سپس برای نمونه های دانشکده علوم انسانی برنامه آموزشی به روش سخنرانی در یک جلسه به مدت ۴۵ دقیقه و ارائه جزوه آموزشی اجرا شد. و در دانشکده علوم اداری تعداد ۱۲ پوستر با محتوی مشابه جزوه آموزشی به ابعاد ۷۰×۱۰۰ در زمینه بیماری ایدز در راهروهای دانشکده نصب گردید. شایان ذکر است که به دلیل مجزا بودن ساختمان این دانشکده ها، پوسترهای آموزشی در معرض دید دانشجویان دانشکده علوم انسانی نبوده است. محتوی سخنرانی و جزوه آموزشی با پوستر یکسان بوده شامل اطلاعاتی در خصوص اپیدمیولوژی ایدز در ایران و جهان، معرفی ماهیت بیماری، راه های انتقال، راه هایی که بیماری از طریق آن‌ها انتقال نمی یابد، گروه های در معرض خطر، تشخیص و درمان و راه های پیشگیری از انتقال بیماری ایدز بود. پس از چهار هفته از هر دو گروه آزمون نهایی به عمل آمد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آزمون های آماری تی زوج و تی مستقل استفاده شد.

پژوهش از نگرش مثبتی بر خوردار بودند در حالی که این رقم پس از آموزش به ۴۳ درصد افزایش یافت و این افزایش به لحاظ آماری معنی دار بود ($P < 0/007$). در ارتباط با هدف ششم، تعیین و مقایسه تأثیر آموزش به دو روش سخنرانی و پوستر در زمینه بیماری ایدز بر نگرش دانشجویان نتایج جدول شماره ۲ آزمون تی زوج نشان داد که میانگین نمرات نگرش واحد های مورد پژوهش قبل از آموزش به روش پوستر، $17/93$ بود و پس از آموزش به $19/32$ افزایش یافت و این افزایش به لحاظ آماری معنی دار بود ($P < 0/002$). همچنین در گروه سخنرانی میانگین نمرات نگرش قبل از آموزش $18/49$ بود که پس از آموزش به $26/25$ افزایش یافت و این افزایش به لحاظ آماری معنی دار بود ($P < 0/0001$ ، $t=12/776$). مقایسه تغییرات میانگین نمرات نگرش دو گروه در آزمون تی مستقل در جدول شماره ۲ نشان داد که اگر چه در هر دو گروه افزایش میانگین نمرات دیده شده ولی این افزایش در گروه سخنرانی بیشتر از گروه پوستر بود و این تفاوت به لحاظ آماری معنی دار بود ($P < 0/0001$ ، $t=9/82$).

بیماری ایدز بر میزان آگاهی دانشجویان آزمون تی مستقل در جدول شماره ۱ نشان داد میانگین نمرات آگاهی (در حیطه های ۶ گانه) گروه سخنرانی نسبت به گروه پوستر افزایش بیشتری داشت ($P < 0/0001$ ، $t=19/698$).

در رابطه با هدف چهارم این پژوهش تعیین و مقایسه نگرش دانشجویان قبل و پس از آموزش به روش سخنرانی نتایج آزمون مک نمار نشان داد قبل از آموزش فقط ۴۷ درصد واحدهای مورد پژوهش از نگرش مثبتی (پذیرش بیمار مبتلا به HIV و موافق با زندگی با افراد مبتلا موافق با حضور دانشجو مبتلا در کلاس و...) نسبت به بیماری ایدز بر خوردار بودند، پس از آموزش ۹۰ درصد نگرش مثبت داشتند که این تفاوت به لحاظ آماری معنی دار بود ($P < 0/0001$). بنابراین می توان نتیجه گرفت که آموزش به روش سخنرانی بر اصلاح نگرش واحدهای مورد پژوهش تأثیر داشته است.

در ارتباط با هدف پنجم، تعیین و مقایسه نگرش دانشجویان در زمینه بیماری ایدز قبل و پس از آموزش به روش پوستر نتایج آزمون مک نمار نشان داد که قبل از آموزش ۲۸ درصد واحدهای مورد

جدول شماره ۱- توزیع میانگین و انحراف معیار کل نمرات آگاهی دانشجویان در زمینه بیماری ایدز قبل و پس از آموزش به دو

روش سخنرانی و پوستر، ۸۵-۸۴

گروه	سخنرانی		پوستر		نتیجه آزمون t مستقل
	مرحله	قبل از آموزش	پس از آموزش	قبل از آموزش	
شاخص					
میانگین		۴۳/۵	۷۳/۰۸	۴۳/۷۹	$T=19/698$
انحراف معیار		۱۱/۹	۶/۵	۹/۸	$P < 0/0001$
تغییرات میانگین		۲۹/۵۸		۴/۶۷	
تغییرات انحراف معیار		۱۱/۷		۸/۱	
نتیجه آزمون تی زوج		$P < 0/0001$	$T=25/271$	$P < 0/0001$	$T=5/754$

جدول شماره ۲ - توزیع میانگین و انحراف معیار نمرات نگرش دانشجویان در زمینه بیماری ایدز قبل و پس از آموزش به دو

روش سخنرانی و پوستر ۸۵-۱۳۸۴

نتیجه آزمون t مستقل	پوستر		سخنرانی		مرحله	شاخص
	پس از آموزش	قبل از آموزش	پس از آموزش	قبل از آموزش		
T=۹/۸۲						میانگین
P<۰/۰۰۰۱	۱۹/۳۲	۱۷/۹۳	۲۶/۲۵	۱۸/۴۹		انحراف معیار
	۵/۸۶	۴/۷۲	۳/۹۳	۷/۰۶		تغییرات میانگین
		۱/۳۹		۷/۷۶		تغییرات انحراف معیار
		۴/۴۲		۶/۰۷		نتیجه آزمون تی زوج
	T=۳/۱۴۸	P<۰/۰۰۲	T=۱۲/۷۷۶	P<۰/۰۰۰۱		

بحث و نتیجه گیری

یافته های پژوهش در زمینه آگاهی در حیطه های شش گانه (اپیدمیولوژی، ماهیت، راه انتقال، پیشگیری، علائم، تشخیص و درمان) بیماری ایدز نشان داد که به طور کلی آموزش به روش سخنرانی بر افزایش آگاهی دانشجویان مؤثر بود.

این یافته ها با نتایج حاصل از پژوهش Evans و همکاران (۲۰۰۰) و نیز Maswania و همکاران (۲۰۰۰) همخوانی داشت.

همچنین آموزش به روش پوستر نیز موجب افزایش آگاهی دانشجویان شد که با نتایج پژوهش افشانی (۱۳۷۲) مطابقت دارد. در خصوص تغییر نگرش دانشجویان، نتایج نشان داد که آموزش به روش سخنرانی موجب بهبود نگرش دانشجویان شد که با نتایج حاصل از پژوهش Torabi و همکاران (۲۰۰۰)، Maswania و همکاران (۲۰۰۰) و مطهری (۱۳۸۱) مطابقت داشت. (۱۵،۱۶،۱۹،۲۰) در نتایج تحقیق Uwakwe (۲۰۰۰) نیز ذکر شده است که در دانشجویان پرستاری که تحت دوره منظم آموزش در خصوص بیماری ایدز قرار گرفته بودند، درصد پرستارانی که از تماس با بیمار ایدز اجتناب می کردند از ۸۳ درصد قبل از

آموزش به ۵۳ درصد پس از آموزش کاهش یافت که نشان دهنده تغییر نگرش بر اثر آموزش می باشد. (۲۱)

همچنین آموزش به روش پوستر نیز موجب اصلاح نگرش دانشجویان گردید که با نتایج تحقیقات افشانی (۱۳۷۲) همخوانی داشت. (۱۸)

یافته های پژوهش در پاسخ به فرضیه اول تأثیر آموزش به روش سخنرانی بر میزان آگاهی دانشجویان در زمینه بیماری ایدز متفاوت از روش پوستر است در جدول شماره ۱ نشان داد که تغییرات میانگین نمرات آگاهی واحدهای مورد پژوهش در زمینه بیماری ایدز پس از آموزش به روش سخنرانی بیشتر (۲۹/۵۸) از آموزش به روش پوستر (۴/۶۷) بوده است همچنین آزمون تی مستقل نشان داد بین دو گروه از نظر میانگین نمرات قبل و پس از آموزش اختلاف معنی دار آماری ($P < ۰/۰۰۰۱$) وجود داشته است. به این ترتیب فرضیه اول پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. نتایج تحقیق مطهری (۱۳۸۱) تحت عنوان مقایسه تأثیر دو روش آموزش (سخنرانی و پوستر) در زمینه بیمای ایدز بر میزان آگاهی و نگرش دانشجویان نشان داد که روش سخنرانی با بیش از ۹۹ درصد اطمینان مؤثرتر از روش پوستر است. یافته های

آگاهی و بهبود نگرش اساتید دانشگاه‌ها در زمینه بیماری ایدز، کمک بزرگی به آموزش جوانان باشد. از آنجا که نتایج بسیاری از تحقیقات و از جمله نتایج تحقیق Hancock و همکاران (۱۹۹۹) نشان داد که دانش آموزانی که در طی دوران تحصیل درباره ایدز آموزش دیده بودند، آگاهی بالاتری نسبت به سایرین داشتند، لذا گنجانیدن برنامه آموزش در زمینه راه انتقال، پیشگیری، ماهیت، علائم، تشخیص و درمان بیماری ایدز به عنوان بخشی از متون درسی به تناسب سن در متون درسی دبیرستان و دانشگاه نیز می‌تواند به عنوان یک راه مناسب جهت افزایش آگاهی جوانان در نظر گرفته شود. در ضمن محدودیت پژوهش انجام شده این است که ممکن است دانشجویان به پوسترهای نصب شده توجهی نکرده باشند یا اساساً این پوسترها توجه آن‌ها را جلب نکرده باشد که بر نتیجه این پژوهش تأثیرگذار بوده است.

تقدیر و تشکر

این مقاله حاصل طرح پژوهشی است که با حمایت دانشگاه آزاد اسلامی اراک انجام شده است بدینوسیله از مسئولین محترم این دانشگاه تشکر به عمل می‌آید.

فهرست منابع

1- Mandell GL, Douglas R, Bennett J. Principles and practice of infectious diseases. Volume 1. Philadelphia: Churchill Living Stone; 2005. P.2280-83.

۲- رضا سلطانی پروانه، پارسای سوسن. بهداشت باروری. تهران: انتشارات سنجش؛ ۱۳۸۴. ص. ۴۳۶-۴۲۷.

3- Wolfensohn James D. "HIV/AIDS". UNAIDS. Apr 12, 2004. [online]. <http://www.UNAIDS.com/html/about12p.> Accessed Jun 15, 2004.

پژوهش در پاسخ به فرضیه دوم تأثیر آموزش به روش سخنرانی بر نگرش دانشجویان نسبت به ایدز متفاوت از روش پوستر است نشان داد که تغییرات میانگین نمرات نگرش واحدهای مورد پژوهش نسبت به بیماری ایدز پس از آموزش به روش سخنرانی بیشتر (۷/۷۶) از آموزش به روش پوستر (۱/۳۹) بوده است همچنین آزمون آماری تی مستقل نشان داد بین دو گروه از نظر میانگین تفاضل نمرات نگرش قبل و پس از آموزش اختلاف معنی دار آماری ($P < 0/0001$) وجود داشته است. به این ترتیب فرضیه دوم پژوهش نیز مورد تأیید قرار گرفت، که مشابه نتایج تحقیق افشانی، مطهری و Uwakwe (۲۰۰۰) بود. به‌طور کلی ناکافی بودن آگاهی جوانان نسبت به بیماری ایدز و لزوم اصلاح نگرش آنان نسبت به این مسئله مورد تأیید اغلب تحقیقات انجام شده است. همچنین اغلب تحقیقات مبین تأثیر مثبت آموزش بر بهبود آگاهی و اصلاح نگرش افراد است. در برنامه‌ریزی برای آموزش، این نکته که افراد اطلاعات خود را از چه منابعی کسب می‌کنند اهمیت دارد. لذا یکی از پرسش‌های مطرح شده در پرسشنامه این طرح منبع کسب اطلاعات توسط دانشجویان بود، نتایج نشان داد که بیشترین منبع کسب اطلاعات در زمینه بیماری ایدز، رسانه های گروهی بودند و با توجه به این که آگاهی آنان قبل از آموزش در سطح مطلوبی نبود، لازم است که اطلاعات ارائه شده در رسانه های گروهی، کامل تر، دقیق تر و اصولی تر بیان شوند. همچنین لازم است رسانه های گروهی برای بالا بردن سطح آگاهی جامعه از بیماری ایدز، برنامه های آموزشی را به طور مستمر به اجرا در آورند. از نتایج جالب این بود که کمترین منبع کسب اطلاعات دانشجویان از اساتید بوده که به نظر می‌رسد ارائه آموزش هایی جهت افزایش سطح

۱۴- کریمی مهران. بررسی آگاهی و نگرش دانش آموزان دوره متوسطه شهر یزد نسبت به بیماری ایدز. مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد؛ ۱۳۷۹. ۵-(۴): ۱۰-۵

15- Evans A, Boyce J, Bartlett H. Computer-Assited instruction: an effective instructional metod for HIV prevention education. J Adolseent Health; 2000. 26(4): 244-51.

16- Maswania E, Sandford J. Knowledge and attiuide toward AIDS among femal college student in Nagasaki Japan. J Health Edu Res; 2000. 15(1): 5-11.

۱۷- مطهری رویا. مقایسه تأثیر آموزش به دو روش سخنرانی و پوستر در زمینه بیماری ایدز بر میزان آگاهی و نگرش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان. پایان نامه کارشناسی ارشد پرستاری گرایش داخلی و جراحی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد پزشکی تهران؛ ۱۳۸۱: ۴۰-۳۴.

۱۸- افشانی لیلا. بررسی مقایسه ای تأثیر دو شیوه آموزش سخنرانی و خود فراگیری بر میزان آگاهی پرستاران شاغل در بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ایران در مورد ماهیت بیماری ایدز و مراقبت های پرستاری از مبتلایان به آن. پایان نامه کارشناسی ارشد گرایش داخلی و جراحی. دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران. تهران؛ ۱۳۷۲: ۷۳-۶۵.

19- Hancock T, Toosi Z. A Comparson of HIV/AIDS knowledge among freshman and senior students. J Community Health Nurs; 1999. 16(3): 151-163.

20- Torabi MR, Tripepi-Bova K. Evaluation of MIV/AIDS educationin Russia: using video approach, J Sch Health; 2000. 10(6): 226-232.

21- Uwakwe CB. Systematized HIV/AIDS education for student Nurses at the university of Ibadan Nigeria: impact on knowledge, attitudes and compliance with universal precautions. J Adv Nurs; 2000. 32(2): 416-424.

4- Shank SL. "HIV/AIDS: Essentials". Webm. 3Feb 2003. <http://www.Webm.com.html>. [about 10 p.]. Accessed Jun 18, 2004.

5- Grossman, Howard. "AIDS". CDC. 12 Apr 2004. <http://www.CDC.com/html>. [about 20 p.]. Accessed Jun23, 2004.

6- Brutland GH. Unaid report on the Golbal HIV/AIDS Epidemic: conference AIDS Barcelona 7-12 July, 2002. Available from: <http://www.unaids.org/readingroom>. Accessed Nov20, 2003.

7- Mazzitelli AntonioL. "Iran at a Glance". UNAIDS. <http://www.UNAIDS.com/html/>. [about 12 p.]. Accessed Jun17, 2004. P.1-12.

۸- انجمن تنظیم خانواده. ایدز و بیماری های مقاربتی. تهران: نشر انجمن تنظیم خانواده و دفتر صندوق ملل متحد؛ ۱۳۸۰: ۶-۱۸.

9- Rockville JS. "CDC National Prevention information Network". Intelihealth. 6 Feb 2003. [online] <http://www.irteb.com/html>. [about 10 p.]. Accessed Jun20, 2004.

۱۰- نهاد ایدز سازمان ملل متحد، اجلاس ویژه مجمع عمومی ملل متحد درباره ایدز-فوریه ۲۰۰۱، تهران: نشر مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد؛ ۱۳۸۰. ص. ۴۳-۳۶.

۱۱- دبیر کل سازمان ملل متحد، اجلاس ویژه مجمع عمومی ملل متحد درباره HIV/AIDS فوریه ۲۰۰۱، تهران: نشر مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد؛ ۱۳۸۱، ص. ۳۳-۱۶.

۱۲- مرکز مدیریت بیماری ها، ایدز و HIV در ایران. تهران: نشر وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی؛ ۱۳۸۱، ص. ۴۷.

۱۳- اصغری شبنم. بررسی میزان آگاهی و نگرش زوجین مراجعه کننده جهت آزمایشات قبل از ازدواجیه مراکز بهداشتی - درمانی شهید هاشمی نژاد تهران در خصوص راه های سرایت و پیشگیری از ایدز. پایان نامه گواهی عالی بهداشت عمومی (MPH) دانشکده بهداشت، دانشگاه تهران؛ ۱۳۸۰: ۲۷-۲۲.

A Comparative Study of the Effect of Lecturing and Poster presentation about HIV/AIDS on the Knowledge and Attitude of Students

*T. Borzuoi, MS¹ M. Jalalvandi, MS²

Abstract

Background & Aim: Acquire Immune Deficiency Syndrom (AIDS) is one of the most serious and life threatening viral infections in human beings. The prevalence of the infectious disease among young and adult generation is high. Therefore the aim of this study was to determine and compare the effect of lecturing and poster presentation as teaching methods of HIV/AIDS education on knowledge and attitude of the students at Islamic Azad University of Arak.

Material & Method: This study was a semi experimental design. The study sample consisted of 200 students that were selected by stratified random method and divided into two groups of lecture (N=100) and poster Presentation (N=100). Data collection instrument was a questionnaire. After administration of pretest in both groups, the first group was taught by lecturing accompanied with a booklet. For the second-group some posters on the bulletin board of the college were provided and then after three weeks the subjects completed the questionnaire as post-test. The data were analyzed by descriptive and inferential statistics (independent and paired t-test, MC Nemar test).

Result: The results of the paired t-test indicated that, using two methods of teaching, lecturing ($P<0.001$) and poster presentation ($P<0.001$) improved the knowledge of the subjects toward HIV/AIDS at pretest compared to post-test. Comparing the two methods, results that there was a significant difference between attitude level in the two groups lecturing ($P<0.0001$) and poster presentation ($P<0.002$). The independent t-test showed a significant difference in the mean scores of knowledge ($P<0.001$) and attitude ($P<0.001$).

Conclusion: This study indicated that health education programs can lead to increase health knowledge and improving attitude regarding AIDS among students.

Key Words: AIDS, Student, Attitude, Knowledge

¹ Senior Lecturer in the Department of Nursing, Faculty of Medical Sciences, Arak Islamic Azad University, Arak, Iran. (*Corresponding Author)

² Senior Lecturer in the Department of Midwifery, Faculty of Medical Sciences, Arak Islamic Azad University.